

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 13Csp/12/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119201586
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Peter Revický
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2022:8119201586.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudcom Mgr. Petrom Revickým v právnej veci žalobcu: Silverside, a.s., Plynárska 7/B, 821 09 Bratislava – mestská časť Ružinov, IČO: 50 052 560, zastúpeného spoločnosťou VIVID LEGAL, s.r.o., advokátska kancelária, Plynárska 7/A, 821 09 Bratislava, proti žalovanej: A. B., nar. XX.X.XXXX, C. XX, XXXX D., E., zastúpenej spoločnosťou PUCHALLA, SLÁVIK & partners s.r.o., Kmeťova 24, 040 01 Košice, o zaplatenie 6.085,27 Eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobcovi sumu 4.294,85 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z tejto sumy od 9.8.2018 do zaplatenia v lehote do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

Žalobca m á nárok voči žalovanej na náhradu trov konania v rozsahu 42 %, o ktorých výške rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou podanou pôvodne na Okresný súd Banská Bystrica dňa 18.10.2018 (v rámci upomínacieho konania o návrhu na vydanie platobného rozkazu) sa žalobca domáhal, aby súd vydal platobný rozkaz, ktorým by rozhodol o povinnosti žalovanej zaplatiť mu sumu 6.085,27 Eur (ako sumu istiny vo výške 4.765,77 Eur, zmluvných úrokov vo výške 1.107,68 Eur a zmluvnej pokuty vo výške 211,82 Eur) s príslušenstvom.

2. Žalobu odôvodnil tým, že je obchodnou spoločnosťou poskytujúcou spotrebiteľské úvery bez obmedzenia rozsahu poskytovania spotrebiteľských úverov, a žalovaný je fyzická osoba, ktorej žalobca na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere číslo (variabilný symbol) XXXXXXXXXX uzavretej dňa 19.01.2017 medzi ním a žalovaným poskytol spotrebiteľský úver s istinou vo výške 5.000,00 EUR a zmluvným úrokom vo výške: 23,03 % p.a., pričom žalovaný tento úver ku dňu podania žaloby nesplatil.

3. Žalobca uviedol, že žalovaný sa zaviazal splácať úver prostredníctvom pravidelných mesačných splátok vo výške 141,03 EUR, so splácaním úveru sa dostal do omeškania, a preto ho (žalobca) výzvou s názvom „Posledná výzva“ zo dňa 20.07.2017 vyzval na zaplatenie dlžnej mesačnej splátky úveru a súčasne upozornil, že (i) si od omeškania s úhradou príslušnej splátky uplatňuje zmluvné a zákonné nároky spojené s omeškaním, t.j. zmluvnú pokutu a úrok z omeškania, (ii) že vymáhanie nárokov žalobcu môže byť odovzdané do mandátnej správy a (iii) že pokiaľ dlžná suma akejkoľvek mesačnej splátky nebude uhradená a s jej úhradou bude žalovaný v omeškaní so splácaním viac ako 3 (slovom: tri) mesiace, žalobca môže pristúpiť k zosplateniu celého dlhu zo zmluvy.

Žalobca ďalej uviedol, že žalovaný si poslednú výzvu prevzal dňa 24.07.2017, a nakoľko sa dostal do omeškania so splácaním úveru:

- Žalobca má právo na zaplataenie zmluvnej pokuty vo výške 10 % p.a. z dlžnej sumy nezaplataenej splátky Úveru od prvého dňa omeškania (článok IX. Zmluvy),
- Žalobca má právo na zaplataenie zákonného úroku z omeškania vo výške 5 % p.a. z dlžnej sumy nezaplataenej splátky Úveru od prvého dňa omeškania (článok II. Zmluvy),
- Žalobca má právo na zaplataenie zákonného úroku z omeškania vo výške 5 % p.a. zo sumy zmluvnej pokuty, ktorá bude vyčíslená ku dňu zosplatenia úveru od prvého dňa omeškania.

Žalobca dodal, že oznámením o zosplatení pohľadávky zo zmluvy zo dňa 18.07.2018 (i) oznámil žalovanému, že ku dňu 18.07.2018 pristupuje ku zosplateniu pohľadávky (úveru) zo zmluvy, (ii) vyčíslił výšku dlžnej sumy na sumu 6.017,45 EUR, a súčasne (iii) vyzval žalovaného na zaplataenie dlžnej sumy (sumy zosplateného úveru), a oznámenie o zosplatení tak možno podľa neho považovať aj za predžalobnú výzvu. Žalobca ešte doplnil, že žalovaný si oznámenie o zosplatení pohľadávky neprevzal v odbernej lehote s tým, že zásielka bola uložená dňa 25.07.2018.

4. Žalobca uzavrel, že nakoľko bol žalovaný v omeškani so splácaním úveru po dobu dlhšiu ako 3 (slovom: tri) mesiace:

- v zmysle ust. článku IX. bod 3. zmluvy vyhlásil dňa 18.07.2018 okamžitú splatnosť všetkých splátok, ktoré sa podľa zmluvy mali stať splatnými v budúcnosti (tzv. zosplatenie úveru),
- má právo na zaplataenie zmluvnej pokuty vo výške 10 % p.a. z dlžnej sumy zosplateného úveru od prvého dňa omeškania (článok IX. zmluvy),
- má právo na zaplataenie zákonného úroku z omeškania vo výške 5 % p.a. z dlžnej sumy zosplateného úveru od prvého dňa omeškania (článok II. zmluvy),
- má právo na zaplataenie zákonného úroku z omeškania vo výške 5 % p.a. zo sumy zmluvnej pokuty, ktorá bola vyčíslená ku dňu zosplatenia úveru od prvého dňa omeškania.

5. Upomínací súd návrhu žalobcu vyhovel, platobný rozkaz sa však žalovanej nepodarilo doručiť do vlastných rúk, o čom upomínací súd žalobcu upovedomil a vyzval aby navrhol pokračovanie v konaní, a keďže žalobca v stanovenej lehote navrhol pokračovať v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci podľa Civilného sporového poriadku, platobný rozkaz sa tým podľa § 10 ods. 3 zák. č. 307/2016 Z.z. zrušil a upomínací súd túto vec postúpil na prejednanie tunajšiemu súdu.

6. Tunajší procesný súd následne v rámci prípravy na prejednanie tejto veci zistil novú adresu pobytu žalovanej a na zistenú adresu jej žalobu s prílohami aj doručil. Žalovaná vo svojom písomnom vyjadrení so žalobou nesúhlasila s tým, že príslušenstvo a rovnako ani časť uplatňovanej istiny žalobcovi nemožno priznať, nakoľko spotrebiteľský úver je potrebné považovať za bezúročný bez poplatkov.

7. Žalovaná uviedla, že v zmluve o spotrebiteľskom úvere zo dňa 19.1.2017, ktorá je predmetom tohto sporu, je nesprávne uvedená výška ročnej percentuálnej miery nákladov (ďalej len „RPMN“), a to v neprospech spotrebiteľa, čo spôsobuje bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru. Kým v zmluve je RPMN uvedená vo výške 24,68%, žalovaná má za to, že jej výška je v skutočnosti 25,22%, a to s poukazom na výpočet vykonaný pomocou interaktívnej kalkulačky na výpočet RPMN dostupnej na portáli finančnej osvety a ochrany finančného spotrebiteľa Ministerstva financií SR (ktorý ku svojmu vyjadreniu aj priložila).

Žalovaná mala tiež za to, že predmetný úver je bezúročný aj následkom neplatného dojednania zmluvného úroku s tým, že úroková sadzba úveru 23,03% ročne s poukazom na to, že v čase uzatvárania zmluvy sa úrokové miery úverov pohybovali v priemere za prvý štvrťrok 2017 na úrovni 10,87 % ročne, je podľa jej názoru neprimerane vysoká a pre rozpor s dobrými mravmi absolútne neplatne dojednaná.

8. Žalovaná ďalej poukázala na to, že v zmluve bola v čl. IX. Bod 1. dojednaná zmluvná pokuta vo výške 12 % p.a. z dlžnej sumy od prvého dňa omeškania do zaplataenia, čo je, ako uviedla, neprijateľnou zmluvnou podmienkou podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a to s poukazom na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/3/2011 a rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Asan/5/2017. Navyše je podľa žalovanej neprípustné a nezákonné uplatňovať si úrok z omeškania zo zmluvnej pokuty s tým, že dojednaná zmluvná pokuta je totiž sankciou za omeškania dlžníka, a nemožno preto toto omeškание sankcionovať dvojitém úročením, k čomu žalovaná poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo 143/98.

9. Napokon žalovaná namietala aj neplatnosť vyhlásenia okamžitej splatnosti úveru pre rozpor so zákonom s poukazom na ust. § 53 ods. 6 zákona o spotrebiteľských úveroch (z ktorého žalobcovi vyplýva

povinnosť skúmať schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver s odbornou starostlivosťou) a tvrdenie, že splnenie stanovenej povinnosti žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal. Dodala, že v nadväznosti na nesplnenie tejto povinnosti (skúmania bonity) zákon o spotrebiteľských úveroch spája s týmto porušením sankciu uvedenú v ust. § 11 ods. 2, podľa ktorého veriteľ nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru, a v prípade hrubého porušenia tejto povinnosti sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Žalovaná navrhla, aby ju súd zaviazal len k úhrade rozdielu poskytnutej a doposiaľ uhradenej istiny úveru vo výške 4.294,85 Eur so žiadosťou, aby jej súd umožnil splácať túto istinu v mesačných splátkach vo výške 200,- Eur (ktorú však bližšie nijako neodôvodnila).

10. Žalobca s vyjadrením žalovanej nesúhlasil. V replike k tvrdeniu žalovanej, že zmluva obsahuje nesprávny údaj o RPMN, a preto je úver bezúročný a bezpoplatkový, žalobca poukázal na judikatúru o nezáväznosti resp. nepreskúmateľnosti prepočtov RPMN (iba) podľa tzv. spotrebiteľských kalkulačiek na internetových stránkach. Uzavrel, že (vzťahom na to) „skutočnosť, že žalovaný podporuje svoje tvrdenie o hodnote RPMN výpočtom z internetovej stránky, nie je relevantným podkladom k tomu, aby sa takýto dôkaz označil za relevantný a dôveryhodný“, a že „relevantným dôkazom o hodnote RPMN je výlučne vzorec, ktorý upravuje zákon č. 129/2010 Z.z.“. Žiadne konkrétne potvrdenie, resp. dôkaz o správnosti konkrétneho uvedenia (výpočtu) ním uvedenej hodnoty RPMN v zmluve, ktorá (ako žalobca uviedol) vyplývajú z článku II zmluvy „bola určená vo výške 24,68%“, však pritom ale ani on sám (žalobca) nepredložil, a ani neoznačil.

11. K námietke žalovanej o neplatne dojednanej výške úrokovej sadzby úveru žalobca poukázal na to, že pre posudzovanie platnosti zmluvy vo vzťahu k výške odplaty, ktorú je na základe zmluvy povinný žalovaný zaplatiť žalobcovi za poskytnutie úveru, nie je podstatným údaj o výške úrokovej sadzby ale údaj o výške RPMN. Uviedol, že ako vyplýva zo zmluvy RPMN bola určená vo výške 24,68 %, priemerná RPMN bola určená vo výške 16,06 % a odplata podľa OZ bola určená vo výške 23,03 %, a že na základe informácií, zverejnených Ministerstvom financií SR, najvyššia prípustná výška odplaty za poskytnutie spotrebiteľského úveru za 3. štvrtrok 2016 – platné pre zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzatvorené od 16.11.2016 do 15.02.2017 v rozsahu zmluvnej splatnosti nad 1 do 5 rokov vrátane, bola najvyššia miera odplaty stanovená vo výške 24,68 %. RPMN, ako aj maximálna možná odplata, tak bola stanovená vo výške, ktorú upravilo Ministerstvo financií SR.

12. K obrane žalovanej o tom, že zmluva obsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku - zmluvnú pokutu dojednanú vo výške 12% p. a., čo spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech žalovaného, žalobca uviedol, že si v tomto súdnom konaní uplatňuje voči žalovanému nárok na zmluvnú pokutu len vo výške 10% p. a. (a nie 12% p. a.) z dlžnej sumy nezaplatennej splátky úveru od prvého dňa omeškania, a tvrdenie žalovanej je tak irelevantné (pozn. súdu: už na tomto mieste však treba poukázať na to, že žalovaná namieta neprijateľnosť, a teda neplatnosť tejto zmluvnej podmienky, bez ohľadu na to v akej výške si žalobca zmluvnú pokutu voči nej na jej základe uplatňuje). Dodal tiež, že zmluvná pokuta je podľa neho dohodnutá v súlade s príslušnými právnymi predpismi a s odkazom na článok IX. ods. 2 zmluvy je uplatnená v súlade s nariadením vlády, resp. dojednanie o zmluvnej pokute doslovne kopíruje Nariadenie vlády. Dojednanie zmluvnej pokuty (pozn. súdu: podľa článku IX. ods. 1 zmluvy vo výške 12% ročne) je podľa neho primerané, o čom podľa neho svedčí fakt, že (ďalší) článok IX. ods. 2. zmluvy doslovne kopíruje príslušné ustanovenia Nariadenia vlády (pozn. súdu: žalobca mal na mysli zrejme všeobecné ust. § 3a ods. 1 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., podľa ktorého sankcie za omeškание spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov nesmú spolu prevýšiť, okrem iného, trojnásobok úrokov z omeškания podľa tohto nariadenia vlády, ktoré sa pritom ale vo všeobecnosti vždy, bez ohľadu na jeho citáciu v zmluve – podobne ako iné, v zmluve necitované všeobecne záväzné ustanovenia či normy – vzťahuje na aplikáciu a posúdenie platnosti zmluvných dojednaní, a jeho uvedenie v zmluve tak za osobitné dojednanie konkrétnej zmluvnej podmienky považovať nemožno, podobne ako napr. vždy platné všeobecné ust. § 37 ods. 1 OZ, ktoré stanovuje, že právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný, alebo ust. § 39 OZ, ktoré stanovuje, že neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom).

13. Napokon žalobca vyjadril ešte nesúhlas s obranou žalovanej o neprípustnosti uplatňovania úroku z omeškания zo zmluvnej pokuty s tým, že nejde o dvojité úročenie, keďže zmluvná pokuta predstavuje osobitný nárok, ktorý nie je príslušenstvom pohľadávky podľa ust. § 121 ods. 3 OZ, a judikatúra

slovenských súdov sa týka len zákazu uplatňovania úrokov z omeškania z príslušenstva (úrokov). Uviedol, že nejde o dvojité úročenie, keďže žalobca si uplatňuje úrok z omeškania zo zmluvnej pokuty, ktorá nie je príslušenstvom pohľadávky.

14. V súvislosti s obranou žalovanej o nepreukázaní splnenia povinnosti žalobcu preskúmať jej schopnosti splácať úver (bonitu) žalobca v replike k vyjadreniu žalovanej ďalej uviedol podrobné údaje, ktoré mu boli poskytnuté žalovanou na účely skúmania schopnosti splácať úver (okrem iného o jej priemernom mesačnom príjme pred poskytnutím úveru vo výške 3232,00 EUR, priemerných mesačných výdavkoch vo výške 198,09 EUR; a intervalových mesačných súhrnných závierkach z účtovníctva podnikateľskej činnosti žalovanej o jej obratoch v podnikaní za mesiace október, november a december 2016), z ktorých je podľa neho nepochybné, že pred poskytnutím úveru dosahovala dostatočne vysoké čisté mesačné príjmy na zabezpečenie splácania splátok úveru, a dodal, že za účelom zistenia schopnosti splácať úver vykonal aj vlastné šetrenie, a to lustráciou v registri úverov a v registri CRIF-nebankových subjektov, na základe ktorých bolo zrejmé, že žalovanej nebol poskytnutý žiaden (iný) úver.

15. V duplike k vyjadreniam žalobcu žalovaná reagovala na vyjadrenia žalobcu a poukázala na to, že žalobca síce uviedol, že údaje z internetovej kalkulačky nie je možné považovať za relevantný dôkaz, avšak nepreukazuje aký má byť správny výpočet výšky RPMN. Uviedla, že nepožaduje, aby súd pri posudzovaní výšky RPMN vychádzal len z údajov predložených z internetovej kalkulačky, poukazuje na to, že výška RPMN nie je správna a súd má samozrejme aj ex offa v zmysle ust. § 9 ods. 2 písm. i) zákona o spotrebiteľských úveroch podrobiť zmluvu súdnemu prieskumu za účelom zistenia, či obsahuje všetky náležitosti v zmysle citovaného ustanovenia. Uviedla, že z rozsudkov citovaných žalobcom nevyplýva nič viac ako to, že súd pri určení správnosti výšky RPMN nemôže bez ďalšieho vychádzať len z výpočtu pomocou internetovej kalkulačky, podľa jej názoru je však aj takýto výpočet spôsobilý spochybniť správnosť uvedenej výšky RPMN, a je bremenom žalobcu, aby jeho správnosť preukázal relevantným prostriedkom. Zotrvala na tom, že výška RPMN nie je uvedená správne, správna výška RPMN má byť 25,22 %, čo spôsobuje, že v zmysle ust. § 11 ods. 1 písm. b) zákona o spotrebiteľských úveroch je potrebné považovať úver za bezúročný a bezpoplatkový.

Ďalej žalovaná trvala na tom, že úroková sadzba úveru je neprimerane vysoká a v rozpore s dobrými mravmi s tým, že úroková miera 23,03% je o viac ako 100% vyššia ako priemerná úroková miera v čase poskytnutia úveru (10,87%), a preto je v rozpore s dobrými mravmi.

Napokon žalovaná trvala aj na tom, že zmluvná pokuta spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, neprijateľná zmluvná podmienka je v zmysle ust. § 53 ods. 5 OZ neplatná, a preto túto zmluvnú pokutu nemožno žalobcovi priznať. K podrobným tvrdeniam žalobcu o skúmaní jej schopnosti splácať úver (bonitu), ktorými vyvracal s tým spojenú časť jej obrany, sa žalovaná nevyjadrila a ani ich nijako nespochybnila, preto sa súd touto časťou ďalej už ani nezaoberal.

16. Na prejednanie veci bolo nariadené pojednávanie, na ktorom zástupca žalovanej strany ešte uviedol (na otázku súdu čím odôvodňuje žiadosť o úhradu dlhu v splátkach), že má k dispozícii doklady o výdavkoch a príjmoch, ktoré im však klientka doručila len krátko pred pojednávaním a sú navyše neúčinné, a tieto preto napokon v konaní ani nepredložil. Súd následne vychádzal z obsahu spisu a vykonaných dôkazov, avšak len v rozsahu včasných a konkrétnych tvrdení strán sporu a riadne a včas predložených či označených dôkazov.

17. Súd poukazuje na to, že v zmysle ustanovenia § 132 ods. 1 CSP musí žalobca v žalobe uviesť pravdivé a úplné opísanie rozhodujúcich skutočností, ktoré odôvodňujú uplatnený nárok (povinnosť tvrdenia), teda vymedziť skutkové okolnosti, ktoré majú byť podkladom rozhodnutia, a označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení (dôkazná povinnosť). Podľa § 132 ods. 2 CSP opísanie rozhodujúcich skutočností nemožno nahradiť odkazom na označené dôkazy.

18. V sporovom konaní, ktoré je ovládané dispozičnou zásadou, platí, že súd je viazaný žalobou. Nárok uplatnený žalobou je charakterizovaný opísaním skutkových okolností, ktorými žalobca svoj nárok odôvodňuje, a skutkovým základom opísaným v žalobe v spojení so žalobným petitom je potom vymedzený základ nároku uplatneného žalobou, ktorý je predmetom konania. Rozhodujúcimi skutočnosťami sa rozumejú (všetky) údaje, ktoré sú celkovo nutné k tomu, aby bolo jasné, o čom a na akom základe má súd rozhodnúť, a ktoré, ak budú preukázané, umožňujú žalobe vyhovieť (porovnaj

tiež napr. rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 23. januára 2002, sp. zn. 25 Cdo 643/2000, in Soubor rozhodnutí Nejvyššího soudu, nakladateľstvo C.H.Beck, zväzok 13, publ. pod označením C 962).

19. Rozsah nutných údajov, ktoré odôvodňujú uplatnený nárok čo do základu a výšky (bremeno tvrdenia), je pritom určovaný hypotézou právnej normy, ktorá sa má na daný právny vzťah resp. skutkový stav aplikovať.

20. Podľa § 153 ods. 1 CSP strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania.

21. Podľa § 185 ods. 2 CSP súd môže aj bez návrhu vykonať dôkaz, ktorý vyplýva z verejných registrov a zoznamov, ak tieto registre alebo zoznamy nasvedčujú, že skutkové tvrdenia strán sú v rozpore so skutočnosťou; iné dôkazy bez návrhu nevykoná, ak tento zákon neustanovuje inak.

22. Podľa § 215 ods. 1 a 2 CSP súd rozhodne na základe zisteného skutkového stavu. Skutkový stav sa zisťuje procesným postupom podľa tohto zákona.

23. „Všeobecné, vágne a paušálne tvrdenia žalobcu (pozn. súdu: a nepochybne aj žalovaného) neumožňujú súdu ich vecné preskúmanie a nie sú spôsobilé byť predmetom dokazovania. Takéto nesubstancované prejavy žalobcu súd v konaní legitímne opomenie a nevykonáva vo vzťahu k ich pravdivosti žiadne dokazovanie. ... žalovanému musí byť umožnené vyjadriť sa k všetkým tvrdeným skutočnostiam a vykonaným dôkazom. Toto svoje právo nemôže žalovaný efektívne realizovať v prípade neurčitého skutkového tvrdenia, ktoré samo o sebe vylučuje vysvetlenie alebo relevantnú reakciu, pri zachovaní náležitej miery vecnosti a zrozumiteľnosti. Pokiaľ samotná žaloba nevykazuje vady, pre ktoré by ju súd odmietol v zmysle § 129 ods. 3 CSP, nie je osobitne procesne sankcionované to, že žalobca nedostatočne substancoval svoje skutkové tvrdenia, resp. že sú jeho skutkové tvrdenia neúplné alebo neurčité. Tieto okolnosti sa však prejavujú v ďalšom procesnom postupe súdu (napr. nevykonanie dôkazu, neúplne zistený skutkový stav a pod.) a v jeho konečnom rozhodnutí (zamietnutie žaloby, prípadne zastavenie konania), za čo nesie plnú zodpovednosť procesne neaktívny žalobca. V záujme jeho vlastného procesného úspechu vyžaduje sporové konanie od žalobcu adekvátnu mieru vigilancie a diligencie, teda bdelosti a dôslednosti“ (in: Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarčinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 670).

24. Súd sa vo veci oboznámil so žalobou, vykonal dokazovanie všetkými označenými dôkazmi (§ 132 ods. 1 CSP), ktorých odpis bol stranám sporu v priebehu konania doručený (§204 CSP), a na základe zhodných (resp. nespochybných) tvrdení rozhodujúcich skutočností (§ 132 ods. 1 a § 186 ods. 2 CSP) a vykonaných dôkazov zistil tento podstatný skutkový stav:

25. Dňa 19.1.2017 uzatvoril žalobca ako obchodná spoločnosť poskytujúca spotrebiteľské úvery so žalovanou ako fyzickou osobou písomnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 109681393 (ďalej len „zmluva“), na základe ktorej poskytol žalovanej spotrebiteľský úver vo výške 5.000,- Eur so zmluvným úrokom vo výške 23,03 % p.a., ktorý sa žalovaná zaviazala splácať prostredníctvom pravidelných mesačných splátok vo výške 141,03 Eur. RPMN, ako vyplýva z vyjadrenia žalobcu (bod 12.), ako aj písomného vyhotovenia tejto zmluvy, bola v zmluve určená vo výške 24,68%. Správnosť určenia tejto výšky RPMN v zmluve však žalovaná spochybnila a poprela (§ 151 ods. 2 CSP) poukazom na ňou predložený výpočet RPMN prostredníctvom interaktívnej kalkulačky na výpočet RPMN dostupnej na portáli finančnej osvety a ochrany finančného spotrebiteľa Ministerstva financií SR s tým, že podľa nej mala byť správne uvedená vo výške 25,22%.

26. Podľa nespochybných tvrdení žalobcu sa žalovaná dostala so splácaním úveru do omeškania, a žalobca po predchádzajúcej výzve na úhradu omeškaných splátok oznámením o zosplatnení pohľadávky zo zmluvy úver ku dňu 18.7.2018 zosplatnil, o čom žalovanú informoval listom zo dňa 18.7.2018 zaslaným jej poštou s výzvou na úhradu pohľadávky do 14 dní odo dňa doručenia tohto oznámenia. Zaslané oznámenie o zosplatnení pohľadávky si žalovaná v odbernej lehote neprevzala, zásielka jej pritom bola uložená na vyzdvihnutie dňa 25.7.2018.

27. Podľa nespochybneného vyjadrenia žalovanej, ktoré potvrdzuje aj žalobcom predložený prehľad platieb k zmluve (č.l. 22) v ich celkovej výške 705,15 Eur, rozdiel medzi poskytnutou a doposiaľ uhradenou sumou úveru je vo výške 4.294,85 Eur.

28. V článku IX. ods. 1 tejto zmluvy bolo uvedené, že: „Ak sa dlžník dostane do omeškania so splácaním Pravidelných splátok alebo ich časti podľa tejto Zmluvy, Veriteľ má právo požadovať okrem omeškaných pravidelných splátok zaplataenie zmluvnej pokuty vo výške 12% p.a. z dlžnej sumy od prvého dňa omeškania.“

V článku IX. ods. 2 tejto zmluvy bolo pritom ďalej (okrem iného) uvedené, že „Zmluvná pokuta spolu s úrokom z omeškania nesmú presahovať maximálnu výšku stanovenú nariadením vlády č. 87/1995 Z.z. v platnom znení, t.j. ... trojnásobok úrokov z omeškania podľa nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z.“

29. Žiadne ďalšie podstatné skutočnosti súvisiace s dotknutým úverom pritom už stranami ďalej (riadne a včas) nijako konkrétne uvedené neboli, a v rozsahu nimi vymedzených tvrdení z predložených dôkazov ani nevyplývali (súd nezistil). V súvislosti s eventuálnymi úvahami o ďalšom zisťovaní skutkového stavu (nad rámec stranami dodaných skutkových tvrdení a ich dôkazných návrhov) na vyšetrovacom princípe (v rozpore so zásadou prejednávajúcou), pre občasné zlé skúsenosti s právnym povedomím niektorých účastníkov súdnych konaní, súd už len pre úplnosť pripomína, že v konaní je viazaný žalobným návrhom a obranou, vrátane riadne a včas (v nich) uvedených tvrdení rozhodujúcich skutočností, ktoré ich vymedzujú, a dôkazov označených na ich preukázanie, a preto iný skutkový stav resp. iné konkrétne okolnosti a skutočnosti, než tie ktoré strany konania vymedzili včas (§ 153 a 154 CSP) uplatnenými prostriedkami procesného útoku a obrany, teda také ktoré žiadna zo strán určite a nezrozumiteľne netvrdila, a vo vzťahu ku ktorým, pokiaľ boli riadne popreté, strany žiadne konkrétne dôkazy nenavrhl, predmetom ďalšieho zisťovania a dokazovania neboli a ani byť nemohli, a do zisteného skutkového stavu zahrnúť nemožno (§ 216 ods. 1 CSP, § 215 ods. 2 CSP a § 185 ods. 2 CSP). To samozrejme platí aj na prípadné ďalšie neprípustne oneskorené podávanie návrhov na doplnenie dokazovania po jeho ukončení a vyhlásení rozsudku, ktoré ako tzv. novoty (doposiaľ neuplatnené prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, okrem niektorých výnimiek), už nie sú prípustné, a to ani v odvolacom konaní (§ 153, § 154 a § 366 CSP).

30. Uvedené závery pritom vyplývajú aj z komentovanej odbornej literatúry, podľa ktorej „Krucialny rozdiel medzi sporom a mimosporom spočíva v tom, že zatiaľ čo v mimospore je zistenie všetkých podstatných skutočností povinnosťou súdu, a to dokonca bez ohľadu na (ne)aktivitu účastníkov konania (vyšetrovací princíp) a rozhodnutie vo veci samej možno vydať až vtedy, keď budú všetky relevantné skutočnosti zistené (princíp materiálnej pravdy), v klasickom spore (na tomto mieste odhliadneme od odlišností sporov s ochranou slabšej strany) je uvedenie a preukázanie relevantných skutočností povinnosťou a zodpovednosťou sporových strán za minimálnej procesnej aktivity súdu a vec je „zrelá“ na meritórne rozhodnutie nie až vtedy, keď boli všetky relevantné skutočnosti preukázané, ale už v momente, keď niektorá zo sporových strán prestala (resp. premeškala príležitosť) „posúvať“ spor k ďalším skutkovým zisteniam.“ (in: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarčinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 796) Pokiaľ ide o rozsah skutkového základu meritórneho rozhodnutia v sporovom procese táto literatúra ďalej tiež uvádza, že „v klasickom sporovom konaní súd nevystupuje v pozícii aktívneho vyšetrovateľa, ale v pozícii arbitra, ktorý zistí skutkový stav len z komponentov (pozri aj ďalší výklad), ktoré do konania dodali sporové strany. Úlohou súdu teda nie je aktívne vyhľadávať skutkové zistenia a snažiť sa o poznanie „objektívnej“, či „materiálnej“ pravdy, ale zisťovať skutkový stav v miere primeranej procesnej aktivite sporových strán. Bez tejto aktivity strán súd v zisťovaní skutkového stavu nepokračuje – uzavrie proces skutkového základu pre meritórne rozhodnutie a vec rozhodne“ (tamtiež).

Relevantné hmotnoprávne normy

31. Podľa § 497 zák. č. 513/1991 Zb. (ďalej len „Obchodný zákonník“ alebo aj „OBZ“) zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

32. V prejednávanom prípade je zrejmé, že ide o právny vzťah vyplývajúci zo zmluvy o úvere, ktorá má v zmysle ust. § 261 ods. 6 OBZ povahu tzv. absolútneho obchodného záväzkového vzťahu

spravujúceho sa ustanoveniami tretej časti tohto zákona. Zo skutočností uvedených žalobcom však vyplýva, že v podrobnostiach ide o nároky medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným ako spotrebiteľom vyplývajúce zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a právny vzťah (zmluvu) medzi účastníkmi je preto potrebné posúdiť aj podľa zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „ZoSU“), ktorý stanovuje špeciálnu úpravu spotrebiteľských úverov.

33. Podľa § 1 ods. 1 ZoSU tento zákon upravuje práva a povinnosti súvisiace s poskytovaním spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, podmienky poskytovania spotrebiteľského úveru, náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spôsob výpočtu celkových nákladov spotrebiteľa spojených s poskytovaním spotrebiteľského úveru a ďalšie opatrenia na ochranu spotrebiteľa.

34. Podľa § 9 ods. 1 ZoSU zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu.

35. Podľa § 9 ods. 2 písm. k) ZoSU zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov.

36. Podľa § 2 písm. i) ZoSU na účely tohto zákona sa rozumie ročnou percentuálnou mierou nákladov celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom, vyjadrené ako ročné percento z celkovej výšky spotrebiteľského úveru podľa § 19.

37. Podľa § 19 ods. 1 ZoSU ročná percentuálna miera nákladov spotrebiteľského úveru sa vypočíta podľa vzorca uvedeného v prílohe č. 2.

38. Podľa § 11 ods. 1 písm. a), b) ZoSU poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1, alebo neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až l), s), z) a aa),

39. Predmetom konania sú nároky odvodzované zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení pritom zmluva o úvere zakladá záväzok veriteľa, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a záväzok dlžníka poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky. Ďalší obsah takéhoto právneho vzťahu (vrátane niektorých otázok týkajúci sa úročenia, úrokov a ich splatnosti) je vo všeobecnosti subsidiárne určený dispozitívnymi normami § 498 a nasl. Obchodného zákonníka (ak strany nedohodnú inak). V prípade zmluvy o spotrebiteľskom úvere, čo je aj tento prípad, však zákon pre vznik práva na úroky a poplatky v zmysle § 9 ods. 2 ZoSU, okrem písomnej formy zmluvy, vyžaduje aj jej ďalšie obligatórne obsahové náležitosti (inak sa podľa § 11 ods. 1 ZoSU poskytnutý spotrebiteľský úver považuje za bezúročný a bez poplatkov). Zákon pritom v ust. § 9 ods. 2 písm. k) ZoSU medzi takéto obligatórne obsahové náležitosti stanovuje aj to, že písomná zmluva o spotrebiteľskom úvere musí (okrem iného) obsahovať aj RPMN, ktorou sa v zmysle ust. § 2 písm. i) ZoSU v spojení s ust. § 19 ZoSU rozumejú (vždy) iba korektné uvedené celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom, vyjadrené ako ročné percento z celovej výšky spotrebiteľského úveru a vypočítané podľa vzorca uvedeného v prílohe č. 2 tohto zákona. Údaj, ktorý nebol vypočítaný podľa vzorca uvedeného v prílohe č. 2 ZoSU, totiž podľa § 2 písm. i) ZoSU za RPMN na účely tohto zákona považovať nemožno. V uvedenom zmysle už pritom judikoval aj Krajský súd v Prešove v rozsudku sp. zn. 8Co/60/2016 na ktorý vo svojom vyjadrení poukázala aj žalovaná, podľa ktorého: „Uvedenie takéhoto nesprávneho údaja je potrebné hodnotiť tak, ako kedy údaj RPMN v zmluve uvedený nebol, pretože správny údaj o RPMN v zmluve absentuje“.

40. Žalobca sa v tomto prípade voči žalovanej domáha vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov spolu so zmluvne dohodnutými úrokmi a zmluvnou pokutou. Rozhodujúcimi skutočnosťami, ktoré boli potrebné pre jeho plný úspech v tejto veci (vrátane nároku na úhradu úrokov a poplatkov), tak v zmysle vyššie uvedeného bolo tvrdiť a preukázať, že uzavrel so žalovanou platnú písomnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere (aj s platne dojednanou zmluvnou pokutou), na základe ktorej jej poskytol určité peňažné prostriedky, ktoré sa mu žalovaná zaviazala vrátiť spolu s dohodnutými úrokmi

a poplatkami, ďalej že jej určité peňažné prostriedky aj reálne poskytol a žalovaná ich nevrátila, a nezaplatila ani dohodnuté (konkrétne špecifikované) úroky a poplatky (a nespĺnila ani zmluvnou pokutou zabezpečenú povinnosť), a že zmluva obsahuje všetky obligatórne obsahové náležitosti, medzi ktoré pritom nepochybne patrí aj korektné uvedenie ročnej percentuálnej miery nákladov vypočítanej podľa vzorca uvedeného v prílohe č. 2 ZoSU. Avšak splnenie práve tohto posledného predpokladu v konaní preukázané nebolo.

41. Žalovaná totiž ihneď pri svojom prvom úkone spochybnila správnosť uvedenia RPMN v zmluve, ktorý sa mal vypočítať podľa vzorca uvedeného v prílohe č. 2 ZoSU, a to uvedením odlišného údaja podľa interaktívneho informatívneho výpočtu RPMN, a bolo preto vecou žalobcu, pre úspešné priznanie nároku na úroky a poplatky, aby správnosť uvedenia údaja o RPMN v zmluve preukázal. Žalobca však aj napriek tomu, na preukázanie správnosti RPMN uvedenej v zmluve, ktorá sa mala vypočítať (spôsobom prekračujúcim jednoduchú matematickú operáciu) podľa zákonom ustanoveného vzorca (na ktorý tak treba odborné znalosti), do ukončenia dokazovania nepredložil a ani nenavrhol vykonať žiadny dôkaz (§ 185 ods. 2 CSP a § 206 CSP). Vzhľadom na to mal súd za to, že v konaní nebolo preukázané, že v písomnej zmluve o spotrebiteľskom úvere, ktorého úhrada je predmetom tohto sporu, bol uvedený korektné vypočítaný údaj RPMN.

42. Dokazovanie je jednou z najvýznamnejších činností súdu, ktorou zisťuje podklad pre svoje rozhodnutie. Ťažisko tohto rozsudku bolo pritom najmä v posúdení protichodných skutkových tvrdení o správnosti RPMN po vykonanom dokazovaní, a preto súd, i vzhľadom na dôkaznú situáciu tohto prípadu, ešte osobitne zdôrazňuje niektoré jeho všeobecné východiská.

43. Teória procesného práva podmieňuje úspech strany v spore unesením dvoch bremien. Ide jednak o bremeno tvrdiť skutočnosti, ktoré môžu privodiť jej úspech v spore, a jednak bremeno tieto skutočnosti preukázať. Základnými normami upravujúcimi bremeno tvrdenia a preukazovania sú ustanovenia § 132 ods. 1 CSP, § 150 ods. 1 CSP a § 167 CSP, podľa ktorých treba v žalobe uviesť pravdivé a úplné opísanie rozhodujúcich skutočností a označenie dôkazov na ich preukázanie, strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu, a vo svojich vzájomných vyjadreniach označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení.

44. „Zákon účastníkom ukladá povinnosť tvrdiť všetky potrebné skutočnosti; potrebnosť, teda okruh rozhodujúcich skutočností, je určovaný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer účastníkov. Táto norma zásadne určuje jednak rozsah dôkazného bremena, t.j. okruh skutočností, ktoré musia byť ako rozhodné preukázané, jednak nositeľa dôkazného bremena. Rozdelenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena medzi účastníkmi v spore závisí na tom, ako vymedzuje právna norma práva a povinnosti účastníkov.... Obvykle platí, že skutočnosti navodzujúce žalované právo musí tvrdiť žalobca, zatiaľ čo okolnosti toto právo vylučujúce sú záležitosťou žalovaného. ... Pri posudzovaní dôkazného bremena na strane toho – ktorého účastníka treba rešpektovať tzv. negatívnu dôkaznú teóriu, t.j. pravidlo, že neexistencia (niečoho) majúca trvajúci charakter sa zásadne nepreukazuje“ (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. marca 2012, sp. zn. 6 MCdo17/2010).

45. „Iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov leží zásadne na účastníkoch konania. Účastník, ktorý neoznačil dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie nepriaznivé dôsledky v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného na základe vykonaných dôkazov. Rovnaké následky postihujú aj toho účastníka, ktorý síce navrhol dôkazy o pravdivosti svojich tvrdení, no hodnotenie vykonaných dôkazov súdom vyústilo do záveru, že dokazovanie nepotvrdilo pravdivosť skutkových tvrdení účastníka. Zákon určuje dôkazné bremeno ako procesnú zodpovednosť účastníka za výsledok konania, pokiaľ je určovaný výsledkom vykonaného dokazovania. Dôsledkom toho, že tvrdenie účastníka nie je preukázané (v tom zmysle, že ho súd nepovažuje za pravdivé) ani na základe navrhnutých dôkazov, ani na základe dôkazov, ktoré súd vykonal bez návrhu (pozn. súdu: v súčasnosti už len v zmysle ust. § 185 ods. 2 CSP), je pre účastníka nepriaznivé rozhodnutie“ (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu SR z 24. februára 2010, sp. zn. 4 Cdo 13/2009).

46. V zmysle ust. § 215 ods. 1 CSP súd rozhoduje na základe zisteného skutkového stavu. Pokiaľ ide o mieru dôkazu (požadovanej pravdepodobnosti, resp. tzv. dôkazného štandardu), právna teória i prax pritom uznáva, že „tak ako nie je prijateľná (pozn. súdu: väčšinou vôbec možná) absolútna istota na strane jednej, nemožno sa pri plnom dôkaze uspokojiť ani s obvyčajnou prevažujúcou

pravdepodobnosťou na strane druhej (Lavický, P., Dukazní břemeno v civilním řízení soudním. Praha: Leges, 2017, s. 32). Súd má totiž, tak ako vyplýva už z uvedeného ust. § 215 ods. 1 CSP, rozhodovať na základe zisteného skutkového stavu, a teda nie na základe skutkového stavu, ktorý je iba o čosi pravdepodobnejší než jeho opak (okrem rýchleho a v spravidla len dočasného rozhodnutia o neodkladných opatreniach, kde sa zákon uspokojuje s nižšou mierou dôkazu – osvedčením rozhodujúcich skutočností – čo však súčasne, vzhľadom na odlišnosť zákonodarcom použitých pojmov, zároveň logicky zdôrazňuje potrebu rozlišovania osvedčenia, ako nižšej miery, a zistenia, ako vyššej miery pravdepodobnosti skutkového stavu). Pri vylúčení oboch krajných polôh (požiadavky absolútnej istoty i obvyčajnej prevažujúcej pravdepodobnosti) je tak požadovaná miera dôkazu na preukázanie, resp. zistenie skutkového stavu stanovená (medzi nimi) obvykle požiadavkou praktickej istoty tak, že „súd má považovať za dokázané iba skutočnosti, ktorým na základe slobodného vnútorného presvedčenia prizná hodnotu pravdivosti, teda hodnotu pravdepodobnosti, zodpovedajúcu praktickej istote“ (Macur, J. Postmodernismus a zjišťování skutkového stavu v civilním soudním řízení. Brno: MU, 2001, s. 168-171). Rozhodujúce je teda, aby sudca na základe pred ním vykonaných dôkazov dosiahol vnútorné presvedčenie o pravdivosti tej-ktorej tvrdenej skutočnosti na hranici praktickej istoty, ktoré pritom ale, kvôli vylúčeniu svojvôle, musí byť zároveň objektivizované jeho odôvodnením, a to tak, aby odôvodnenie nebolo v rozpore s pravidlami logického myslenia. Okrem požiadavky praktickej istoty sa preto hovorí aj o presvedčení, na základe ktorého sú vylúčené rozumné pochybnosti o pravdivosti nejakej skutočnosti. Ak teda miera dôkazu nejakej skutočnosti, resp. vnútorného presvedčenia sudcu o nej v konaní túto úroveň nedosiahne, nemožno ju považovať za preukázanú, resp. za objasnenú (stav „non liquet“), súd ju nemôže nezahrnúť do zisteného skutkového stavu, a pri rozhodovaní na ňu neprihliada.

47. „Každá strana nesie dôkazné bremeno týkajúce sa tých skutkových predpokladov, ktoré sú pre ňu priaznivé z pohľadu právnej normy, ktorej účinkov sa v sporovom súdnom konaní domáha. Z uvedeného potom možno urobiť záver, podľa ktorého strana, ktorá sa domáha určitých právnych následkov, ponese aj nepriaznivé dôsledky stavu non liquet (neobjasneného určitého skutkového stavu, resp. určitej relevantnej skutočnosti), teda procesných následkov toho, ako keby bolo zistené, že k naplneniu skutkových predpokladov hypotézy právnej normy, ktorej účinkov sa domáhala, nedošlo.“ (I. ÚS 24/2019).

48. „Ak chce byť žalobca v spore úspešný, musí v žalobe uviesť skutočnosti odôvodňujúce ním uplatňovaný nárok voči žalovanému. O týchto skutočnostiach je povinný poskytnúť tzv. plný dôkaz. To je výraz, ktorým právna teória označuje dôkaznú situáciu, kedy procesná strana v plnej miere, bez akýchkoľvek (pozn. súdu: rozumných) pochybností preukáže svoje skutkové tvrdenie a súd je povinný z týchto skutočností pri svojom rozhodnutí vychádzať. To isté platí aj pre žalovaného ohľadom skutkových tvrdení, ktoré vznesie v rámci obrany voči žalobnému návrhu a ktoré odôvodňujú ním uplatnenú námietku. Uplatnenie námietky odporcu treba odlišovať od jeho obrany založenej na predložení protidôkazu. Za protidôkaz právna teória považuje dôkaz, ktorý vyvracia, resp. spochybňuje tvrdenia protistrany, nezakladá sa na nových skutočnostiach (ako námietka), ale na vyvrátení prípadne spochybnení skutkových tvrdení, na základe ktorých zakladá svoj nárok protistrana. Vzhľadom na to, že v civilnom práve Slovenskej republiky platí princíp voľného hodnotenia dôkazov, závisí od úvahy súdu, či žalobca poskytol plný dôkaz o skutočnostiach, na ktorých zakladá svoj nárok, alebo či žalovaný poskytol plný dôkaz o skutočnostiach zakladajúcich námietku. To isté platí aj pri hodnotení protidôkazu, pričom by sa malo uplatňovať pravidlo, že ak jedna strana v dôsledku predloženia protidôkazu úspešne vyvráti alebo spochybní tvrdenie protistrany, nemôže súd považovať takéto tvrdenie vo svojom rozhodnutí za dokázané“ (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu SR z 24. júna 2010, sp. zn. 5 Obo 52/2010). Pri obrane teda treba odlišovať aj námietky (ktoré treba preukázať) od protidôkazu, teda od popretia skutkových tvrdení, keďže protidôkaz slúži na popretie resp. aspoň spochybnenie skutočností vyplývajúcich z tvrdení a dôkazov protistrany, a naproti tomu v rámci námietok sa základný skutkový stav nepopiera, len dopĺňa o ďalšie skutočnosti, ktoré majú byť v prospech toho, kto ich dopĺňa, a vo vzťahu ku ktorým tak táto strana nesie dôkazné bremeno (model „áno – ale“). Uvedené má význam najmä pri posudzovaní delenia dôkazného bremena medzi stranami, a to na žalobcu spravidla vo vzťahu ku skutočnostiam tvoriacim hypotézu základnej normy, tzv. minimálnu skutkovú podstatu, vyjadrujúcu pravidlo, a na žalovaného vo vzťahu ku skutočnostiam tvoriacim hypotézu protinormy, tzv. výnimkovú skutkovú podstatu, spôsobujúcu zánik práva, prípadne zabraňujúcu jeho vzniku či uplatniteľnosti. Obdobne viď Lavický, P., Dukazní břemeno v civilním řízení soudním. Praha: Leges, 2017, s. 156-158).

49. V súvislosti s eventuálnymi úvahami strán o ďalšom procesnom postupe súd napokon ešte pripomína, že „zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadruje, že záver, ktorý si sudca urobí o pravdivosti alebo nepravdivosti tvrdených skutočností vzhľadom na poznatky získané z vykonaných dôkazov, je vecou vnútorného sudcovho presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Z tejto zásady vyplýva, že na nesprávnosť hodnotenia dôkazov možno usudzovať len zo spôsobu, akým súd hodnotenie vykonal. Ak nemožno v tomto smere vyčítať súdu žiadne pochybenia (napr. že výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá pravidlám logického myslenia, alebo že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dokazovania nevyplynuli, alebo opomenul rozhodné skutočnosti, ktoré vyšli v konaní najavo), potom nie je ani možné polemizovať s jeho skutkovými závermi“ (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu SR z 27. júla 2015, sp. zn. 4 Cdo 358/2014).

50. V danom prípade žalobca svoju vecnú legitimitáciu vo vzťahu k zmluvným úrokom a poplatkom v tomto konaní odvodzuje z písomnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a rozhodujúcimi skutočnosťami potrebnými pre jeho úspech vo veci bolo preto (okrem iného) tvrdiť a preukázať, že písomná zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahuje všetky náležitosti, na ktoré poukazuje ust. § 11 ods. 1 písm. b) ZoSU, medzi ktorými je aj správne uvedený (vypočítaný) údaj o RPMN. Splnenie tohto predpokladu však bolo, tak ako je vyššie uvedené, žalovaným v konaní výslovne spochybnené, na čo žalobca nereagoval žiadnym dôkazným návrhom, a vykonané dokazovanie ku dňu rozhodovania súdu tak neumožňovalo urobiť si jednoznačný úsudok o jeho splnení. Vzhľadom na to považoval súd tvrdenie žalobcu o tom, že zmluva obsahuje správny, resp. korektný údaj o RPMN, na základe pravidiel o dôkaznom bremene za nepreukázané, a spotrebiteľský úver preto podľa § 11 ods. 1 písm. b) ZoSU považoval za bezúročný a bezpoplatkov.

51. Ak je úver bezúročný a bez poplatkov, tak veriteľ potom pochopiteľne nemá právo ani na zmluvnú pokutu dojednanú za oneskorenú úhradu splátok dojednaných (neplatne či neúčinne) aj spolu s úrokmi. Okrem toho dojednanie o zmluvnej pokute v článku IX. ods. 1 zmluvy za omeškanie s platením dlžnej čiastky vo výške 12% ročne popri 5% úroku z omeškania (bez ohľadu na to, že si žalobca zmluvnú pokutu v konaní napokon na základe vlastného uváženia uplatňuje len vo výške 10%), je nepochybne v rozpore s ust. § 3a ods. 1 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., podľa ktorého sankcie za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov nesmú spolu prevýšiť, okrem iného, trojnásobok úrokov z omeškania podľa tohto nariadenia vlády, a teda ostatné sankcie (mimo úrokov z omeškania) dvojnásobok úrokov z omeškania podľa nariadenia vlády (v tomto prípade 2x5%), a bez dojednaní obdobnej adekvátnej sankcie za omeškanie veriteľa (napr. pri poskytnutí peňažných prostriedkov spôsobuje aj značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a preto je podľa § 39 OZ a 53 ods. 5 OZ neplatné.

52. Na základe uvedeného súd dospel k záveru, že žalobca má, z titulu pohľadávky zo zmluvy o úvere, nárok iba na vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov (bez zmluvných úrokov a poplatkov). Keďže žalovanej bol poskytnutý úver vo výške 5.000,- Eur, na ktorý žalovaná doposiaľ uhradila žalobcovi sumu 705,15 Eur, súd ju zaviazal na vrátenie zostatku týchto poskytnutých peňažných prostriedkov vo výške 4.294,85 Eur spolu s úrokom z omeškania. Žalobca žalovanú vyzval na vrátenie peňažných prostriedkov a žalovaná je v omeškaní s ich vrátením, a preto jej súd v zmysle ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 nar. vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. uložil povinnosť na ich zaplatenie spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5% ročne z dlžnej sumy uplatnenými v súlade so zákonom odo dňa nasledujúceho po lehote na úhradu uvedenej vo výzve k splateniu úveru, a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

53. Podľa § 232 ods. 3 CSP lehota na plnenie je obvykle tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku, pričom súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu. K žiadosti o povolenie splnenia dlhu v splátkach však žalovaná do rozhodnutia súdu nepredložila žiadne konkrétne tvrdenia a ani dôkazy o svojej ekonomickej alebo sociálnej situácii, avšak na druhej strane ani žalovaný nevzniesol žiadne konkrétne výhrady. V danom prípade preto súd vzhľadom na výšku sumy a nedostatok aktivity strán sporu vo vzťahu k splátkam určil na splnenie povinnosti dlhšiu lehotu 30 dní od právoplatnosti rozsudku, ktorú vzhľadom na vyššie uvedené, výšku dlžnej sumy i doterajšie trvanie sporu považoval za primeranú.

54. O náhrade trov konania súd rozhodoval v zmysle ust. § 262 ods. 1 CSP, podľa ktorého o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Podľa § 255 ods. 1 a 2 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana

vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

55. Žalobca bol v konaní o svojej žalobe na zaplatenie 6.085,27 Eur úspešný v časti vo výške 4.294,85 Eur, čo predstavuje 71% úspešnosť, žalovaná bola v konaní procesne úspešná vo zvyšku, čo predstavuje 29% úspešnosť, takže žalobca má potom podľa pomeru úspechu nárok na náhradu trov konania v rozsahu pomerného rozdielu vo výške 42%. Už len pre úplnosť súd uvádza, že žiadne dôvody, pre ktoré by bolo možné úspešnému žalobcovi jemu vzniknuté trovy tohto konania (preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré mu vznikli v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva), resp. tak ako v tomto prípade ich pomernú časť v zmysle ust. § 257 CSP celkom výnimočne nepriznať a žiadať, aby ich znášal sám, strany do skončenia konania netvrdili a ani súd nezistil. Strana, ktorá realizuje kroky k začatiu alebo trvaniu občianskeho súdneho konania, musí vždy zvážiť jeho začatie resp. obranu v ňom, a podľa všetkých okolností, priebehu konania a vyjadrení protistrany prípadne aj jeho predlžovanie resp. trvanie na podanom návrhu, a preto musí znášať aj dôsledky s tým spojené plynúce z jej procesného neúspechu v konaní. V súvislosti s eventúálnymi úvahami o aplikácii výnimočného ust. § 257 CSP súd prvého stupňa zároveň poukazuje aj na výklad obsahovo obdobného ust. § 150 O.s.p. v rozhodnutí Ústavného súdu ČR pod sp. zn. IV. ÚS 3678/12, podľa ktorého „Pokiaľ ide o námietku týkajúcu sa aplikácie ustanovenia § 150 O.s.p., je nutné konštatovať, že sa jedná o procesné ustanovenie, ktorého použitie je výslovne na uvážení všeobecného súdu. Pokiaľ sa teda, či už obvodný alebo mestský súd rozhodol dané ustanovenie neaplikovať, nie je jeho povinnosťou toto akokoľvek zdôvodňovať. Dôvodom je tu predovšetkým tá skutočnosť, že ustanovenie § 150 O.s.p. je výnimkou zo všeobecného pravidla, a pokiaľ nedôjde k aplikácii tejto výnimky, platí pravidlo všeobecné. Inými slovami povedané, povinnosť odôvodnenia nákladového výroku z uhla pohľadu ustanovenia § 150 O.s.p. by nastala až v prípade, že by došlo k jeho aplikácii.“ O výške náhrady trov konania rozhodne súd samostatným uznesením.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia. Odvolanie sa podáva na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. 1 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že neboli splnené procesné podmienky, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.